

Vesa Luhta: Kiiruna - taivaan- rajan lintu

Tunturilakien kolkoimmissa kivikoissa, tuulen tuivertamina, aivan taivaan ja maan rajalla, elää vähälle huomiolle jäänyt kanalintu, kiiruna, omaa elämänsä. Tämä riekon läheinen sukulainen vaihtaa serkkunsa tapaan väriään vuoden aikojen mukaan. Talvella sitä ei juuri erota riekosta kuin elintapojensa kautta, vain koiraskiiruna erottuu nokasta silmäkulmaan kulkevan mustan juovan avulla. Kiirunan kesäpuku on kivenhar-

maa ja erottuu helpommin riekon ruskeasta.

Tunturikivikoiden hiljainen hiiviskelijä

Riekotkin nousevat joskus tunturinlaelle, mutta kiiruna elää siellä pysyvästi. Sitä tapaa vain aniharvoin tunturikoivuvyöhykkeeltä, havumetsiin se eksyy vain äärimmäisessä poikkeustapauksessa. Kiiruna on hivnen pienempi kuin riekko, ja sen piiloutumiskyky tunturilaen autiuteen on

Suojapukuunsa luottavaisena kiiruna vaikuttaa hämmentävän kesyiltä.

hämmentävä. Myös sen untuvapuku on tehty kestämään kylmiä lakimaiden viimoja.

Allekirjoittanut haeskeli kerran kiirunoita Kiilopään lakimaalta järjestelmällisesti haravoiden. Lopulta pyssähdyin tuulensuojaan kivipaaden taakse eväitä syömään. Tein juuri havaintovihkoon merkintää kiirunan poissaolosta, kun huomasin

pienen kivimurikan liikahdettavan melkein jaloissani. Siinä oli ollut varttitunnin paikoilleen jähmetyneenä, täydellisesti maastoon sulautuneena kiirunakoiras. Kohota huomasi seuraavani kokonaista poikuetta kivikon suojissa.

Suojapukuunsa luottavaisena kiiruna vaikuttaa hämmentävän kesyiltä. Se on harjaantuneelle metsästäjälle helppo saalis, ja siksi sen ja myös riekon metsästämistä pitäisi välttää tunturilakimailla.

Kiirunasta retkikohte

Kiirunoita on mahdollista havaita myös Saariselän lähiympäristössä. Suksikien aikana kannattaa haravoida vaikkapa Kiilopään, Urupään tai Vahtapään lakimaita ja erityisesti niiden suojanpuoleisia kivikoita. Kiirunat viihtyvät vä-

hälumisissa rakkakivikoissa, koska ne saavat sieltä sekä tuulensuojaa että varpuksavillisuudesta ravintoa. Syksyisin ja talvisin kiirunat saattavat esiintyä suurissa parvissa.

Toukokuun lopulla ja kesäkuun alussa kiiruna on helppo löytää vaikkapa Pyhä-Nattasen louhikkosilta rinne- mailta. Koiraskiirunat esiintyvät näkyvillä paikoilla ja päästävät narisevaa ääntä tämän tästä. Erityisesti aamuyö on kiirunoitten juhla-aikaa. Kiirunoitten seuraaminen kiikarilla ja jopa ilmankin on hauskaa ja palkitsevaa, kunhan ensin onnistuu paikallistamaan linnut.

Sekä kiiruna- että riekkokoirat pysyvät päättä lukuun ottamatta valkoisina vielä kesäkuun puolelle ja niiden näkyvä soidinkäyttäytyminen jatkuu kii-vaana. Tällöin naaras hautoo jo tulevaa su-

kupolvea ja koiras käytöksellään ikään kuin uhraa itsensä pedoille. Koiras saattaa loistaa jopa kilometrin päähän, kun naarasta puolestaan ei havaitse edes kahdesta metristä.

Ihmisen ohella pahin uhka kiirunoille tulee taivaalta – salamanopean tunturihaukan saaliista 90 prosenttia on riekkoja ja kiirunoita. Nyt kun sekä riekko- että myös kiirunakannat ovat kannanvaihtelunsa alamaissa, ei harvinaisella tunturihaukallakaan mene hyvin.

Kirjoittaja on inarilainen luontoasiantuntija

Kuvat: Pertti Turunen perttiturunen.fi

Koiraskiirunalla on nokasta silmäkulmaan ulottuva musta juova, josta se on helppo erottaa riekosta.

DESIGN HOUSE IDOLs new exhibition "courage" is open... www.idoli.fi

"Meillä et maksa lapinlisää"

KK
MARKET

IVALO
puh. (016) 6755 700

Krista on juuri päättänyt ensimmäisen poroajelunsa. Tyttö istui tehdyn lenkin ajan yksin ahkiassa pitäen tiukasti sen reunoista kiinni. Ei kuulema edes jännittänyt kuin ihan vähän alussa. Poro oli kiltti, sanoo Krista ja pysähtyy iloisesti vasta saadun kaverinsa viereen kuvattavaksi.

Katso äiti, poro!

Helsinkiäinen Krista Kaskivuori 5v. kiipeeä tottuneesti moottorikelkan kyytiin ja ottaa tyynesti vastaan koettelemuksen, jonka kypärän päähän laittaminen aiheuttaa.

Tyttö on virtaa täynnä ja vastustaa jyrkästi äitinsä Kirstin ehdotusta ottaa päivänokset, kun parivaljakko on ajanut majapaikkaan Saariselän keskustaan Joiku-Kotsamon kodalta. Hän haluaa jälleen kylpylään nauttimaan suurista, ihanista laineista.

Takana on kuitenkin jo jännittävä ja tapahtumrikas päivä. Elämän ensimmäinen moottorikelkkakyyti Saariselältä, poroajelu ja mehu ja lätyt kodalla.

Kirsti-äiti kiittelee Saariselän lapsistävällisyyttä:

- Täällä on huomioitu lapset hyvin, ja laitettu muun muassa sellaisia mäkkiä, joista kaikkein pienimmätkin voivat laskea.

- Suuri osa hinnoistakin on varsin kohtuullista, hän toteaa. Varsinkin moottorikelkan vuokraa hän pitää asiallisena.

Krista istuu jo paikallaan ja patistelee äitiä lähtemään liikkeelle, antaa ohjeita kelkan käynnistämiseen, ja tuhahtelee kun moottori yskähtelee hiljaksen käynnistymättä.

Lopulta haetaan miehistä voimaa kiskaisemaan kone käyntiin. Äiti ja tytär vilkuttavat iloiset heiheit kodalle ja siellä olijoille yleensä ja poroil- le erikseen, ja kiirehtivät kohti uusia seikkailuja.

Kirsti ja Krista ensimmäisellä yhteisellä moottorikelkkaretkellään. Molemmat nauttivat kohtuullisen vauhdin huumasta.

Vain hyvää sanomista
Saariselkä
nyt!
11 vuotta

Joka kotiin-
jakelu
Ivalon
alueella
viikolla 15

ALKO

www.alko.fi

PALVELEMME:

SAARISELKÄ, Saariseläntie 1 (Kuukkeli)
MA-TO 9-18, PE 9-20, LA 9-18

IVALO, Petsamontie 2 (S-Market Vaskooli)
MA-TO 9-18, PE 9-20, LA 9-18

NUORGAM
MA-TO 10-18, PE 10-20, LA 10-16

Tilauspalvelupisteet:

Karigasniemi
K-Extra Pohjanrinne
Kaamanen
Kaamasen Kotipuoli
Sevettijärvi
Sevetin Baari

Inari
Inarin Info-piste
Utsjoki
Uulan Säätö
Näätämo
ETR-Myynti

Tilaukset jätetään ma-pe klo 12 mennessä Ivalon Alkoon tai tilauspalvelupisteeseen

Tamara tuli taloon

Pitkän linjan ammattilainen, Tamara Koivisto, tuli Kuukkelin ravintolan ja kotikeittiön vastaavaksi viime syksynä. Tamaran taustasta löytyy seitsemän vuotta opiskelua sekä suurkeittiö- että ravintolakeittiöpuolella Suomessa ja Ruotsissa.

Ammattikuntansa jokseenkin yleisen tavan mukaan myös Tamara on ehtinyt kiertää ravintoloita etelästä pohjoiseen. Saariselälle hän tuli Muoniosta.

Olen työskennellyt pitkään tavallisissa ravintoloissa, joten fast food -järjestelmään totuttaminen vei oman aikansa, mutta hyvin se on alkanut luontua ja hyvin olen Kuukkelissa viihtynyt, Tamara kertoo.

Ravintola Kuukkeli toimii tavaratalon yhteydessä kaupan aukioloaikoina eli aamuyhdeksästä iltayhdeksään. Hyvä ja edullinen kotiruoka ovat tehneet ravintolasta suosittu ruokapaikan. Ruokalista on monipuolinen, josta varmasti löytyy jokaiselle mieluinen annos. Listan valikoimiin kuuluvat myös pizzat ja hampurilaiset.

Kuukkelin kotikeittiöstä saa kaikkea lämmintä ruokaa myös kätevästi mikrookseissa. Suosittu annos on Kuukkelin poronkäristys kuten myös Jäämeren lohja ja erilaiset pihvit ja kiusaukset. Lounas ja päivällinen on joka päivä. Käytämme hyviä raaka-aineita ja teemme ruoan huolella ja rakkaudella oli kyse sitten fast foodista tai a la carte -annoksista, vakuuttaa Tamara Koivisto.